

SIEWCA

W MOCY BOŻEGO DUCHA

3 - 16 listopada 2019

Cena 1,- zł

Nr 264(332)

Pismo Parafii p.w. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Sejnach

PARAFIALNY
ODDZIAŁ
AKCJI
KATOLICKIEJ
SEJNY

**Zacheuszu, zejdz prędko,
dzisiaj muszę zatrzymać się w twoim domu ...**

PRAWDY WIARY ...

EUCHARYSTIA

Jest to sakrament komunii w pełnym tego słowa znaczeniu. Jak uczy Katechizm Kościoła Katolickiego (KKK 1331), Eucharystia od pierwszych wieków określana jest mianem „rzeczy świętych”, komunią w rzeczach świętych. Eucharystia jest naśladowaniem Ostatniej Wieczerzy, która wyobraża i zapowiada mękę i śmierć Jezusa. Eucharystia ukazuje się nam i istnieje jako wyraz posłuszeństwa nakazowi Pana: „To czyńcie na moją pamiątkę”. Chleb i wino z Ostatniej Wieczerzy są wzorem eucharystycznego chleba i wina. Są wzorem tego, co składa się na Ostatnią Wieczerzę. Obejmuje ona: 1) słowa wypowiedziane przez Jezusa nad chlebem i winem; 2) modlitwy błogosławieństwa i dziękczynienia.

Te dwa elementy odróżniają obrzęd sprawowany przez Jezusa od każdego innego obrzędu związanego z chlebem i winem. Już od samego początku ta czynność liturgiczna została nazwana Eucharystią (to znaczy dzięk-

czynieniem), co oznacza modlitwę dziękczynną, którą kapłan wypowiada nad chlebem i winem, naśladowując Jezusa. Jezus wypowiada też słowa na pozór oczywiste: błogosławi Boga i dziękuje Mu za spożywane pokarmy, słowa, które ukazują hojność i bezinteresowność Boga w stosunku do ludzi: dar ziemi i życia. Jezus zwraca się do współbiesiadników. Bierze chleb i kielich z winem nie tylko po to, by się nimi posłużyć, lecz aby się nimi dzielić. Jezus łamie chleb i podaje uczniom kielich z winem, aby wyrazić swoje oddanie (ofiary z siebie) współuczestnikom oraz wszystkim ludziom (synom i córkom Boga). Gesty, które Jezus wykonuje, otrzymują swoje wyjaśnienie w wypowiedzianych przez Niego słowach. Według włoskiego liturgisty, Enrica Mazzy, właśnie w tym leży źródło wyjątkowości i niepowtarzalnego charakteru Ostatniej Wieczerzy. Jezus wygłasza nad chlebem pewne słowa, które ustanawiają relację tożsamości pomiędzy chlebem, nad którym wypowiada błogosławieństwo (Mk; Mt) czy dziękczynienie (Łk, 1 Kor 11,24), a Jego ciałem. Jest to tożsamość osobowa.

Z książki Wierzę... wybrał Eugeniusz

TAJEMNICE SERCA I ROZUMU

W Księdze Życia zapisana jest historia przymierza Boga z człowiekiem. Kiedy bierzesz ją do ręki, powinno towarzyszyć ci przeświadczenie, że w rzeczywistości jest ro twoja opowieść.

3 listopada Łk 10,13-16 Wyrzeczenia, które podejmujesz, nie mogą służyć same sobie. „Te cuda, które u was się dokonały”, w konfrontacji z ludzką słabością, domagają się nie tylko pokuty, ale przede wszystkim nawrócenia.

9 listopada Łk 10,25-37 „A kto jest moim bliźnim”. Zapytaj o to serce i rozum. Skonfrontuj odpowiedź z Ewangelią, posłuchaj Jezusa oraz „idź i czyń podobnie”.

12 listopada Łk 1,26-38 Rozejrzyj się wokół siebie, zauważ Bożą inicjatywę. Odnajdź Jego spojrzenie, usłysz Jego głos, i powtarzaj z pokorą: „Niech mi się stanie według twego słowa” Warto!

MOĆ SŁOWA

Ewangelia w nauce św. Jana Pawła II

NIEDZIELA XXXI ZWYKŁA – 3 LISTOPADA 2019

Lk 19, 1-10

Jezus wszedł do Jerycha i przechodził przez miasto. A pewien człowiek, imieniem Zacheusz, który był zwierzchnikiem celników i był bardzo bogaty, chciał koniecznie zobaczyć Jezusa, któż to jest, ale sam nie mógł z powodu tłumu, gdyż był niskiego wzrostu. Pobiegł więc naprzód i wspiął się na sykomorę, aby móc Go ujrzeć, tamtędy bowiem miał przechodzić. Gdy Jezus przyszedł na to miejsce, spojrzał w górę i rzekł do niego: «Zacheuszu, zejść prędko, albowiem dziś muszę się zatrzymać w twoim domu». Zszedł więc z pośpiechem i przyjął Go rozradowany. A wszyscy, widząc to, szemrali: «Do grzesznika poszedł w gościnę». Lecz Zacheusz stanął i rzekł do Pana: «Panie, oto połowę mego majątku daję ubogim, a jeśli kogoś w czymś skrzywdziłem, zwracam poczwórnie». Na to Jezus rzekł do niego: «Dziś zbawienie stało się udziałem tego domu, gdyż i on jest synem Abrahama. Albowiem Syn Człowieczy przyszedł odszukać i zbawić, co zginęło».

REFLEKSJA NIEDZIELNA:

Czy ja chcę „zobaczyć Chrystusa”? Czy czynię wszystko, żeby „móc Go zobaczyć”? Ten problem po dwóch tysiącach lat, jest aktualny, jak Jezus przechodził przez miasta i wioski swojego kraju. Jest to problem aktualny dla każdego z nas osobiście: czy chcę? Chcę naprawdę? A może raczej unikam spotkania z Nim? Wolę nie widzieć Go i wołę, żeby On mnie nie widział? Wolę Go widzieć z daleka, nie zbliżając się zbyt, nie podsuwając się pod Jego oczy, aby zobaczyć zbyt wiele..., aby nie musieć przyjąć całej prawdy, którą jest On, która pochodzi od Niego – od Chrystusa?

(Homilia 2 XI 1980)

NIEDZIELA XXXII ZWYKŁA – 10 LISTOPADA 2019

Lk 20, 27-38

Jezus powiedział do saduceuszów, którzy twierdzą, że nie ma zmartwychwstania: «Dzieci tego świata żenią się i za mąż wychodzą. Lecz ci, którzy uznani zostaną za godnych udziału w świecie przyszłym i w powstaniu z martwych, ani się żenić nie będą, ani za mąż wychodzić. Już bowiem umrzeć nie mogą, gdyż są równi aniołom i są dziećmi Bożymi, będąc uczestnikami zmartwychwstania. A że umarli zmartwychwstają, to i Mojżesz zaznaczył tam, gdzie jest mowa o krzewie, gdy Pana nazywa „Bogiem Abrahama, Bogiem Izaaka i Bogiem Jakuba”. Bóg nie jest Bogiem umarłych, lecz żywych; wszyscy bowiem dla Niego żyją».

REFLEKSJA NIEDZIELNA:

Dzisiaj przywołuję słowa Jezusa do saduceuszów: „Bóg Abrahama, Bóg Izaaka, Bóg Jakuba. Bóg Mojżesza... nie jest Bogiem umarłych, lecz żywych”. Ten, który istnieje i jest Życiem, stanowi źródło niewyczerpanego istnienia i życia. Wątpić, to byłoby, jak saduceusze, źle znać Pismo Święte i potęgę Boga, jaka została objawiona. Już Stary Testament wyrażał tę wiarę, lecz śmierć i zmartwychwstanie Chrystusa otwierają perspektywę życia w pełni według Nowego Testamentu. Oto, Bracia i Siostry, wiara i nadzieja, które muszą nas ożywiać, zwłaszcza kiedy w miesiącu listopadzie rozważamy problem śmierci.

(Katecheza 18 XI 1981)

Kto czego nie zna, tego nie ceni, ani szanuje

POZNAJMY HISTORIĘ NASZEGO KOŚCIOŁA (35)

Cudowna figura Matki Boskiej Sejneńskiej, jako inspiracja innych dzieł.

We wcześniejszych wiekach, wyobrażenie Matki Boskiej w cudownej figurze Sejneńskiej Pani, było inspiracją realizacji innych, podobnych dzieł artystycznych.

*Colitur Sejnna in Lituania, apud PP. P.
alcatores, in Discretu Grodnensi.*

1. Na fasadzie kościoła klasztornego w Sejnach, po jego rozbudowie (po 1760 roku) - do 1979 roku, na deskach osłaniających wnękę fasady był namalowany obraz, przypominający otwartą figurę Pani Sejneńskiej. Obraz ten pełnił rolę zwiastuna, zapraszającego do kościoła. W 1979 roku wnęka została wykorzystana do wstawienia w niej herbu Bazyliki Mniejszej.

2. W Muzeum Diecezjalnym w Łomży znajduje się piękny relief (płaskorzeźba) – kompozycja rzeźbiarska Mater Templum Trinitates (Matka Boska Tronująca), w typie otwartej Madonny Sejneńskiej. Jest to oryginalna maryjna ikonografia i jest nowożytną interpretacją Madonny Szafrkowej z przełomu XIV i XV wieku. Jest możliwe, że nieznanemu artyście został zainspirowany ilustracją – rysunkiem w wydawnictwie J. Drevsa z 1684 roku. Rysunek bardzo surowo zaznacza rysy otwartej figury Matki Boskiej Sejneńskiej, która faktycznie od 1720 roku, przez 210 lat była przysłonięta metalową sukienką, ozdobą wielu ikonografii świętych w średniowieczu. Relief wyraźnie przedstawia ideę Płaszca Opiekuńczego Maryi (Mater Misericordiae) oraz Świętyni Trójcy Świętej. Relief pochodzi z Sejn i być może, ozdabiał kaplicę klaszorną lub refektarz klasztoru dominikanów konwentu sejneńskiego.

Eugeniusz Klimaniec

KALENDARZ LITURGICZNY

NIEDZIELA XXXI ZWYKŁA, 3 listopada 2019

Słowo Boże: Mdr 11,22-12,2; 2Tes 1,11-2,2; Łk 19,1-10

PONIEDZIAŁEK, 4 listopada Wsp. św. Karola Boromeusza, bpa

Słowo Boże: Rz 11,29-36; Łk 14,12-14

WTOREK, 5 listopada Dzień powszedni

Słowo Boże: Rz 12,5-16; Łk 14,15-24

ŚRODA, 6 listopada Dzień powszedni

Słowo Boże: Rz 13,8-10; Łk 14,25-33

CZWARTEK, 7 listopada Dzień powszedni

Słowo Boże: Rz 14,7-12; Łk 15,1-10

Pierwszy czwartek miesiąca - modlitwa za kapłanów

PIĄTEK, 8 listopada Dzień powszedni

Słowo Boże: Rz 15,14-21; Łk 16,1-8

SOBOTA, 9 listopada Święto Rocznicy Poświęcenia Bazyliki Laterańskiej

Słowo Boże: Ez 47,1-2,8-9,12; J 2,13-22

NIEDZIELA XXXII ZWYKŁA, 10 listopada 2019

Słowo Boże: 2Mch 7,1-2,9-14; 2Tes 2,16-3,5; Łk 20,27-38

Dzień Solidarności z Kościołem Prześladowanym - zbiórka przy kościele

PONIEDZIAŁEK, 11 listopada Wsp. św. Marcina z Tours, bpa

Słowo Boże: Mdr 1,1-7; Łk 17,1-6

101. rocznica Odzyskania Niepodległości

WTOREK, 12 listopada Wsp. św. Józafata, bpa, m

Słowo Boże: Mdr 2,23-3,9; Łk 17,7-10

ŚRODA, 13 listopada Wsp. św. Benedykta, Jana, Mateusza, Izaka i Krystyna, Pierwszych Męczenników Polski

Słowo Boże: Mdr 6,1-11; Łk 17,11-19

CZWARTEK, 14 listopada Dzień powszedni

Słowo Boże: Mdr 7,22-8,1; Łk 17,20-25

PIĄTEK, 15 listopada Wsp. św. Alberta Wilk, bp dK

Słowo Boże: Mdr 13,1-9; Łk 17,26-37

SOBOTA, 16 listopada Święto NMP Ostrobramskiej, Matki Miłosierdzia

Słowo Boże: Tt 3,4-7; Łk 1,26-38

NIEDZIELA XXXIII ZWYKŁA, 17 listopada 2019

Słowo Boże: Ml 3,19-20; 2Tes 3,7-12; Łk 21,5-19

Ks. Prałat Zbigniew Bzdak – proboszcz parafii

Eucharystia - dlaczego taka ważna?

Chrześcijanie udający się na Mszę Świętą niekiedy powiadają, że „idą do kościoła”, by zaznaczyć swój udział w sprawowanej Eucharystii, która stanowi centralny punkt urzeczywistniania się Kościoła. Podczas jej sprawowania wspólnota chrześcijan najpełniej uświadamia sobie, skąd pochodzi, gdzie się znajduje i dokąd zmierza.

Wobec tak wielkiego znaczenia Eucharystii dla życia religijnego nie może dziwić, że Kościół pod grzechem zobowiązuje wierzących, którzy nie mają żadnych przeszkód, do brania w niej udziału w każdą niedzielę i nakazane święta kościelne. Dlaczego Msza Święta jest tak ważna? Dlaczego nazywamy ją „centrum życia Kościoła”?

Kościół wyjaśniając czym jest Eucharystia przypomina najpierw, że ustanowił ją Chrystus w Wielki Czwartek podczas spożywania z uczniami Ostatniej Wieczerzy. Samą zaś Eucharystię nazywa Ofiarą Ciała i Krwi Pana Jezusa, którą On ustanowił, aby w niej całe wieki, aż do swego przyjścia, utrwalić Ofiarę Krzyża i tak powierzyć Kościołowi pamiątkę swej Męki i Zmartwychwstania. Jest ona znakiem jedności, więzią miłości, uczcą paschalną, podczas której przyjmujemy Chrystusa, a duszę napełniamy łaską i otrzymujemy zadatek przyszłej chwały..

Wielkość ustanowionego przez Jezusa podczas Ostatniej Wieczerzy sakramentu Eucharystii wyrażają nazwy, ukazujące jego szczególne aspekty. Do najczęściej używanych nazw tego sakramentu należą: Eucharystia, Msza Święta, Wieczerza Pańska, łamanie Chleba, Zgromadzenie Pana, Najświętsza Ofiara, święta i Boska liturgia, święte Tajemnice, Najświętszy Sakrament ołtarza, Komunia Święta. Nazwy te pokazują, że tworzy ona Kościół, wyrażając jedność wierzących z Bogiem i między sobą.

Kościół wierzy, że Chrystus, który ustanowił Eucharystię, jest też w sposób wyjątkowy i niepowtarzalny w niej obecny. Naucza też, że jest obecny prawdziwie, rzeczywiście i substancjalnie: z Ciałem i Krwią, wraz z duszą i Bóstwem. Jest w niej obecny w sposób sakramentalny, to jest pod postaciami eucharystycznymi chleba i wina, cały Chrystus: Bóg i człowiek, tak długo, jak długo trwają same postacie eucharystyczne. Dlatego też nie tylko zachęca wierzących do uczestniczenia w Mszy Świętej i przyjmowania Komunii Świętej, ale też z wiarą zanoszą Chrystusa obecnego w Hostii - w Najświętszym Sakramencie - chorem i innym osobom pozbawionym możliwości udziału we Mszy Świętej. Co więcej, zobowiązuje wierzących do tego, by przynajmniej raz w roku, w okresie wielkanocnym, przystąpili do Stołu Pańskiego. Pragnąc przyjąć Komunię Świętą w pełni powinni uczestniczyć w życiu Kościoła oraz znajdować się w stanie łaski, to znaczy żyć bez świadomości popełnionego grzechu ciężkiego. W przeciwnym razie przed przyjęciem Ciała Pańskiego mają obowiązek przystąpienia do sakramentu pojednania.

Chrześcijanie pamiętając o wielkich dziełach Boga gromadzą się na Eucharystii, aby z wdzięcznością je wspominać i opowiadać o nich innym. Jest ona wielkim podziękowaniem Bogu za wszystko, co przez Jezusa Chrystusa uczynił dla całej ludzkości. Dlatego owocne uczestniczenie w ofierze eucharystycznej ma miejsce wówczas, gdy wierzący rozumiejąc, że w Eucharystii ofiara Chrystusa staje się także ofiarą członków Kościoła, łączą z nią swoje ofiary przynoszone w darze Bogu. Darami takimi są uwielbienie Boga, znoszone cierpienia, modlitwa czy praca. Ważne jest także i to, by nie zapominać składania takich ofiar w intencjach wynagrodzenia za grzechy żywych i umarłych, a także by prosić podczas jej składania o dary potrzebne dla życia duchowego i doczesnego.

W rozważaniach nad darem Eucharystii oraz jej znaczeniu dla życia wierzących warto zastanowić się, dlaczego z wielką odpowiedzialnością powinniśmy korzystać z tego daru? Dlaczego bez powodów nie można zwalniać się z obowiązku udziału w niedzielnej i świątecznej Eucharystii?

My, katolicy, jeśli wierzymy w prawdziwą i rzeczywistą obecność Chrystusa pod postaciami chleba i wina, które przemienione stają Jego Ciałem i Krwią, nie możemy żyć bez Eucharystii, nie możemy żyć bez świętowania niedzieli. Ona jest bowiem dniem Pańskim, czyli pamiątką i uobecnieniem tajemnicy Zmartwychwstania. Po to idziemy w niedzielę do kościoła, aby we Wspólnocie wyznać wiarę w tę najważniejszą prawdę, że Chrystus zmartwychwstał, żyje i jest obecny wśród nas.

Ta prawda określa naszą wiarę i naszą chrześcijańską tożsamość. A zatem nie ma chrześcijaństwa bez Eucharystii i trudno mi być katolikiem, a nawet jest to niemożliwe bez pełnego i owocnego udziału w niej, w każdą niedzielę i święta.

POŻYCZYĆ GARDŁO JEZUSOWI

W polskich kościołach bywa melancholijnie, nawet kołędy śpiewamy w tempie marsza pogrzebowego. Liturgia naprawdę musi być smutna? Wcale nie musi! Chrześcijaństwo ze swojej istoty jest związane z radością, o czym przypomina papież Franciszek. Warto zauważyć, że na przykład w Ewangelii św. Łukasza pierwsze słowo, które za pośrednictwem anioła Bóg kieruje do Maryi, to wezwanie do radości: „Bądź pozdrowiona, pełna łaski, Pan z Tobą” (Łk 1,28). To znaczy: pozwól Bogu napęłnić cię radością. To ważne, by odkryć, że Bóg, gdy zaczyna mówić, nie wychodzi od moralizowania czy grożenia palcem, ale od wezwania do radości. Oczywiście, nie chodzi o to, żeby chrześcijanin miał stale przyklejony uśmiech, lecz o głębokie doświadczenie radości, które nie gaśnie nawet wówczas, gdy przechodzimy chwile trudne i bolesne. Takie też się zdarzają! Liturgia zakłada jedno i drugie, bo takie jest chrześcijańskie życie; nie ogranicza się wyłącznie do miłych momentów. Często spotykam się z opiniami, że msza jest nudna i smutna. Ale czy do kościoła przychodzimy po to, żeby było miło i przyjemnie? Raczej nie. Przychodzimy, by w kontakcie z Bogiem odnaleźć sens życia.

Nie każda muzyka religijna, czyli taka, która inspirowana jest Bogiem, automatycznie jest muzyką liturgiczną. Od muzyki liturgicznej oczekuje się, że będzie współtworzyć liturgię. Zatem jej rolą jest przyciąganie do wiary, ma być oprawą. Muzyka liturgiczna ma pomagać w podjęciu odpowiedzi na Boże zaproszenie w liturgii, ma zatem konkretną funkcję: pomaga lepiej się modlić. Być może nudno i smutno bywa dlatego, że śpiewamy ciągle te same pieśni, nie uwzględniamy okresu liturgicznego, czy momentu mszy. Pieśni ludowe towarzyszą mszy od niedawna. Przed Soborem, dbając o ducha uczestnictwa w liturgii, zachęcano, by lud, podczas gdy ksiądz odprawia mszę, śpiewał pobożne pieśni. Promował je w liturgii Pius XII, pisząc w encyklice w 1955 roku: że mogą one w czasie „nie uroczystego odprawiania mszalnego (...) bardzo przyczynić się do tego, aby wierni byli na nim nie tylko jak obojętni widzowie, lecz aby uczestniczyli umysłem i głosem, łącząc własne uczucia pobożne z modłami kapłana. Rolą muzyki w liturgii jest wypuklenie słowa Bożego. Muzyka ma prowadzić do medytacji słowa.

Dominik Jurczak OP

NOWY CZ

Religijność to jeden z wymiarów ludzkiej rzeczywistości i środowiska zwierząt.

Ks. Paweł Wiatrak

Człowiek ze swej natury i powołania jest istotą religijną, stwierdza Katechizm Kościoła Katolickiego (nr 44). Kiedy Jezus Chrystus przyszedł na ziemię, zastał człowieka religijnego. Symbolika, jaką posługiwał się człowiek paleolitu, wskazując, że był on człowiekiem religijnym. Grecy, którzy w powszechnym przekonaniu są symbolem umiłowania mądrości, nie widzieli sprzeczności i rozdzielenia między wiedzą a religią. Dlatego św. Paweł, stanowiąc w środku Areopagu, mógł powiedzieć, że jesteście pod każdym względem bardzo religijni. Jaka zatem była misja Jezusa? Czy można ją sprowadzić tylko do stwierdzenia, że Chrystus chciał pomóc człowiekowi stać się jeszcze bardziej religijnym? Misją Wcielonego Syna Bożego było ukształtowanie nowego człowieka. Św. Paweł Apostoł w swoich pismach 168 razy używa sformułowania „być” lub „istnieć” w Chrystusie. Szawel był przecież bardzo pobożny i w imię obrony tradycji religijnej Izraela jechał do Damaszku, aby prześladować chrześcijan. Po spotkaniu z Jezusem zrozumiał dzięki łasce wiary, że on sam został powołany do bycia nowym człowiekiem.

W sakramencie chrztu świętego człowiek zawiera z Chrystusem przymierze, na mocy którego staje się „nowy”. Pierwszy człowiek, Adam, został stworzony na obraz i podobieństwo Boga (imago Dei); nowy człowiek jest kształtowany na podobieństwo Syna Bożego (imago Filii Dei). Pojęcie chrystoformacji używa się dla odróżnienia procesu wychowania religijnego od procesu stawiania się nowym stworzeniem w Chrystusie. Proces chrystoformacji według o. Nowaka to procesie:

ŁÓWIEK

natury. Bardzo ważny, bo wyróżnia nas ze

- z płaszczyzny życia religijnego do sakramentalnego,
- od postawy jałmużny do ukochania Jezusa,
- od sensu widzianego w hierarchii wartości do znalezienia sensu w Chrystusie.

Cały proces chrystoformacji dokonuje się w Kościele – Mistycznym Ciele Chrystusa – i aktualizuje się poprzez życie sakramentalne. Nie można traktować sakramentów świętych jako kolejnych aktów religijnych, które wypada lub trzeba zaliczyć. Wielkim nieporozumieniem jest sytuacja, gdy do księdza przychodzą rodzice żyjący bez sakramentu małżeństwa (bo nie chcą go przyjąć) i proszą o chrzest dziecka. Sami usunęli Jezusa z centrum swego życia, budują na innym fundamencie niż Chrystus, a chrzest traktują jako zachowanie tradycji, zwyczaju. A przecież według słów św. Augustyna tan, kto został ochrzczony, powinien swoim

życiem przyoblekać się w Tego, w którego przyoblek się przez sakrament. Jak zatem dziecko, a potem młody człowiek może to czynić, jeśli rodzice żyją bez relacji miłości do Chrystusa. Chrzest nie likwiduje

grzeszenia. Jezus wiedział, że Jego uczniowie są grzesznikami, dlatego dał sakrament miłosierdzia. Kiedy nowy człowiek przystępuje do sakramentu pojednania, wyznaje swoją wiarę w miłość Boga, która jest większa niż grzech.

Nowy człowiek na każdym etapie procesu chrystoformacji doświadcza łaski i grzechu, towarzyszą mu negatywne i pozytywne doświadczenia. Jest świadomy, że nie wszystko, co czyni, jest doskonałe, ale wie, że „Chrystus stoi przy nim, trzusi się zatem z Nim, nie sam, lecz z całym Kościołem świętym”.

Duch Święty w naszym życiu

Bez Ducha Świętego Bóg jest daleko. Natomiast dzięki Duchowi Świętemu Bóg jest bliski człowiekowi, Ewangelia jest mądrością i mocą życia. Kościół jest żywym Ciałem, odbijającym życie Trójcy Świętej, władza – posługą jednania, misja – Pięćdziesiątnicą, liturgia – uobecnieniem Chrystusa, życie chrześcijańskie – przebóstwione w relacjach synostwa i braterstwa.

W naszym życiu jest dużo nieporządku i chaosu – jak na początku stworzenia. Ten bezład w nas jest skutkiem grzechu, sprowadzonego na cały świat przez zawiść szatana. W sakramencie chrztu i bierzmowania Duch Święty, unosząc się nad wodami naszego chaosu, przywraca nam wewnętrzną harmonię i Boży ład w naszym sercu. Dzięki tym sakramentom kieruje naszymi krokami, oświeca nasze myśli, dodaje nam odwagi, pomaga w podejmowaniu decyzji i dokonywaniu mądrych wyborów, zgodnych ze zbawczymi planami Boga. Dary Ducha Świętego, to skarby, którymi Bóg nas obdarował na całą drogę życia. A są nimi: dar mądrości, rozumu, rady, męstwa, wiedzy, bojaźni Bożej, pobożności. Cała ta rzeczywistość obecności Ducha Świętego jest gwarantem skutecznej ewangelizacji. Wystarczy być obdarowanym Duchem Pana, być Mu wiernym i posłusznym, by On sam czynił z nas swoje narzędzia. Przyzywajmy więc Ducha Świętego w naszych codziennych modlitwach, prosząc o Jego prowadzenie i światło na drogach naszego życia.

Wielką pomocą w nauczaniu się posłuszeństwa Duchowi Świętemu jest codzienna lektura i medytacja słowa Bożego, gdyż On sam jest jego natchnionym autorem. Biblia jest przepełniona Duchem Świętym, to Jego mowa do nas, to Jego mądrość, która nas leczy, formuje i wychowuje dla królestwa Bożego. Nasza zaś modlitwa jest przestrzenią otrzymania Ducha Świętego.

Kiedy Apostołowie trwali jednomyślnie na modlitwie, otrzymali Ducha Świętego jako jej owoc. Także kiedy nas nawiedza Duch Pana wzbudza na początku radość, uwielbienie i wdzięczność, a następnie uzdalnia do rozpoznania i przyjęcia misji i konkretnych zadań apostoelskich. Otrzymując Dary Ducha Świętego, każdy z nas jest wezwany do podjęcia trudu ewangelizacji, do dzielenia się tym, co darmo otrzymaliśmy, gdyż tylko wiara przekazywana innym wzrasta i umacnia się. Niech Duch Święty sprawia, by słowa Jezusa stały się pokarmem dla serc i sumień ludzi poszukujących sensu i mądrości życia.

-Irena -

BAZYLIKA MNIEJSZA

p.w. Nawiedzenia Najświętszej Maryi Panny w Sejnach

Adres parafii: 16-500 Sejny, Plac Św. Agaty 1 tel.: 87 5162141

Konto bankowe: BS Sejny 20 93540007 0000 0000 0635 0003

Proboszcz parafii: ks. prałat Zbigniew Bzdak, e-mail: parafiasejny@gmail.com

Wikariusze: ks. Tomasz Sikorski, ks. Jarosław Kalinowski, ks. Krzysztof Kaszuba

W OSTATNIM CZASIE :

Sakrament Chrztu Świętego:

27/10/2019

Kacper Polkowski,
Ksawery Makowski

Odeszli

do wieczności:

✠ Witalis Bartnik, Dusznica
(l. 82) zm. 20/10/2019

✠ Stanisław Miszkiel, Sejny
(l. 69) zm. 21/10/2019

✠ Krzysztof Działakowski, Sejny (l. 60) zm. 23/10/2019

✠ Jan Lewkiewicz, Sejny (l. 81) zm. 27/10/2019

✠ Genowefa Gibas, Klejwy (l. 88) zm. 27/10/2019

✠ Konstancja Klucznik, Nowosady (l. 89) zm. 27/10/2019

OFIARODAWCY NA REMONT

**Serdeczne Bóg zapłać ofiarodawcom, którzy
złożyli swoje ofiary na remont naszej bazyliki w
czasie kolędy 2019:**

Szczerbińscy Helena Józef, Burbiszki
Dargiewicz Krystyna Ryszard, Posejny
Kuklewicz Barbara, Posejny
Sawicka Czesława, Posejny
Jastrzębscy Ewa Jarosław, Posejny
Jastrzębscy Helena Edmund, Posejny
Harackiewicz Bożena Kazimierz, Posejny
Maksimowicz Bolesława, Posejny
Polkowscy Anna Marek, Posejny
Giedroń Wacław Witold, Posejny
Brzozowscy Katarzyna Krzysztof, Posejny
Zubowicz Beata Grzegorz, Posejny
Węgrzynowicz Helena, Kielczany
Kubrak Henryk, Kielczany
Wydro Danuta Jan, Kielczany
Madejscy Aneta Marcin, Kielczany
Czakis Łucja Stanisław, Kielczany
Stefańscy Agata Grzegorz, Kielczany
Stefańscy Dorota Zbigniew, Kielczany

Wydro Anna, Nowosady
Wydro Dariusz, Nowosady
Pieczulis Aldona Dariusz, Nowosady
Sikorscy Dorota Wojciech, Nowosady
Woźnialis Zofia Józef, Nowosady
Klucznik Anna Jan, Nowosady
Sikorscy Helena Ryszard, Nowosady
Szkarnulis Anna Czesław, Rynkojeziory
Keller Ewa Józef, Rynkojeziory
Baranowscy Jurata Kazimierz, Rynkojeziory
Wojna Katarzyna Piotr, Rynkojeziory
Paciukanis Aldona Witold, Rynkojeziory
Korzeniec Danuta Czesław, Rynkojeziory
Kosa Czesława, Rynkojeziory
Masionis Danuta Olgierd, Rynkojeziory
Kosa Anna Dejwid, Rynkojeziory
Kosa Anna Antoni, Rynkojeziory
Korzeniec Rasa Waldemar, Rynkojeziory
Ogórki Anna Czesław, Konstancynówka
Ogórki Aldona Czesław, Konstancynówka
Żyliński Józef, Konstancynówka
Nowikowscy Barbara Stanisław, Konstancynówka
Woźnialis Witalia, Konstancynówka
Chmielewscy Maria Józef, Jodeliszki
Skrypko Maria Romuald, Jodeliszki
Bobrowska Jagna, Jodeliszki
Łukaszewicz Beata Waldemar, Jodeliszki
Forenciewicz Katarzyna Paweł, Jodeliszki
Palanis Natalia Olgierd, Jodeliszki
Klucznik Bronisława Zygmunt, Radziucie
Januszek Agnieszka Józef, Radziucie
Czakis Krystyna Andrzej, Radziucie
Januszek Jadwiga Ignacy, Radziucie
Marcinkiewicz Józef, Radziucie
Ziniewicz, Posejanka
Andrejczyk Stanisław, Posejanka
Andrejczyk Józef, Posejanka
Androsiuk Agnieszka Romuald, Posejanka
Bizio Ewa Leszek, Posejanka
Bizio Anna Krzysztof, Posejanka
Czeszkiewicz Halina, Posejanka
Miszkiel Marta Mirosław, Posejanka
Sapięga Irena, Posejanka
Hołubowicz Dorota Henryk, Posejanka
Polimscy Anna Rajmund, Posejanka
Niewiadomscy Lidia Czesław, Posejanka
Bielewicz Beata, Konstancynówka Gibiańska
Sankowscy Justyna Tomasz, Konstancynówka Gib

INTENCJE MSZALNE 03 - 17.11.2019

NIEDZIELA XXXI ZWYKŁA, 3 listopada 2019

07:00 +Zofia +Franciszek Rasiul
+Weronika +Antoni Raglis
08:30 +Henryk Balewicz +Anna +Jerzy Żyliński
10:00 +Regina +Franciszek Naumowicz
11:30 Za Parafian
11:30 O błog. Boże, opiekę MB, mocną wiarę i miłość
dla Jadwigi i Sylwi w rocz. urodz.
11:30 Intencja Nieustającego Różańca: +za zm człon-
ków Nieustającego Różańca
13:00 LT +z r Wołukanis i Puniszkis
17:30 +Józef Gerwel (gr)
17:30 +Anna Rutowicz (1rocz) +Henryk

PONIEDZIAŁEK, 4 listopada 2019

06:30 +Czesława +Franciszek i z r. Kołpaków
08:00 +Stefan Konewko (4rocz) i z r. Makarewiczów i
Tulpińskich
08:00 +Stanisław +Stanisława +Jerzy Czarkowscy
+Anna +Aleksander Tomkiel i z r. Gołkowskich
08:00 +Tomasz Moniuszko (6mc)
08:00 +Janina Okulanis (14rocz)
17:30 +Józef Gerwel (gr)
17:30 +Natalia +Edwin Miszkiewicz
17:30 +Józef Misiukanis +Piotr Skrypko +Helena
+Witold
17:30 +Halina (8mc) +Witold Lewkiewicz
17:30 +Aleksandra +Wacław (25rocz) Ogórkis
WTOREK, 5 listopada 2019
06:30 +Józef Kubrak (miesiąc od pogrzebu)
08:00 +Sabina +Marian i z r. Miszkiewiczów
08:00 +Józef Łostowski (9mc)
08:00 +Jerzy Sikorski (9mc)
08:00 +Henryka Węgrzynowicz
17:30 +Józef Gerwel (gr)
17:30 +Piotr Szydłowski
17:30 +Emilia Wowak (8mc)
17:30 +Andrzej Sikorski (8mc)
17:30 +Marianna +Zefiryn +Antoni Matulewicz +Zofia
+Władysław +Anatol Szkurdziuk

ŚRODA, 6 listopada 2019

06:30 +Janina Małkińska (5mc)
08:00 +Elżbieta Suchożebrska (5rocz) +Grzegorz
+Marian Tydman
08:00 +Marian Wołukanis (4rocz)
08:00 +Alfons (25rocz) +Józef +Anna +Jan +Helena
i z r. Berneckich
08:30 Egzekwie: +Maria Jakubowska (1rocz)
17:30 +Józef Gerwel (gr)
17:30 +Jadwiga +Antoni Cieślukowscy
17:30 +Piotr Skrypko
17:30 +Stanisław i z r. Bobrowskich
17:30 +z r. Kuklewiczów i Dąbrowskich

CZWARTEK, 7 listopada 2019

06:30 +Andrzej Łabanowski
08:00 O błog. Boże, opiekę MB i zdrowie dla Anny
08:00 +Józef Macianis
08:00 +z r. Tameckich
08:00 +Anna +Eugeniusz Michalscy
+Marianna +Wacław Laskowscy
17:30 +Józef Gerwel (gr)
17:30 +Stanisława Strękowska (7mc)
17:30 +Jadwiga Olsztyn (5mc)

17:30 +Piotr Porzegowiak
17:30 +Bronisława +Wacław Miszkiewicz
+Stanisława +Wacław Jatkowscy

PIĄTEK, 8 listopada 2019

06:30 +Tomasz Harackiewicz (2rocz)
08:00 +Józef Gerwel (gr)
08:00 +Józef +Antonina Rybczyńscy
08:00 +Józef Ramotowski (miesiąc od pogrzebu)
08:00 +Jerzy Zajkowski (1rocz)
17:30 O błog. Boże, szczęśliwy przebieg operacji,
opiekę MB i zdrowie dla Marysi
17:30 +Aniela +Franciszek Sidorowicz
17:30 +Szymon Mazalewski
17:30 +Jerzy +Marianna +Antoni i z r. Niewulisów i
Makowskich
17:30 +Wacław Staniewicz (30rocz) +Scholastyka
+Jadwiga Jurewicz

SOBOTA, 9 listopada 2019

06:30 +Marianna +Stanisław Mikołajczyk +Emilia +Jan
Juchniewicz +Władysław +Franciszek
08:00 +Andrzej Makowski +Anna +Jan Krywanis
08:00 +Katarzyna +Stanisław i z r. Raczkowskich
08:00 +Bronisława Senda (28rocz)
08:00 +Wacław Dacz
09:00 LT
17:30 +Józef Gerwel (gr)
17:30 +Marian (4mc) +Marianna Tananis
17:30 +Dariusz Sosnowski (26rocz) +Henryk Stankie-
wicz (3rocz) +Edward +Seweryna Sosnowscy
17:30 +Honorata Jarzębowicz (5rocz) i rodzice
17:30 +Józef Ambrosiewicz (31rocz) +Józef Fidrych

NIEDZIELA XXXII ZWYKŁA, 10 listopada 2019

07:00 +Władysława +Jan
07:00 +Janina Okulanis (14rocz)
08:30 +Piotr Meyza (24rocz)
10:00 +Władysława Wysocka i rodzice
11:30 Za Parafian
13:00 LT: +Juliusz Senda
13:00 LT:
14:00 Hospicjum
17:30 Za Ojca Świętego, Ojczyznę i Radio Maryja,
TVTRWAM i Koło RM z naszej Parafii
17:30 +Józef Gerwel (gr)

PONIEDZIAŁEK, 11 listopada 2019

06:30 +Zenon Paszkiewicz
08:00 +Józef Gerwel (gr)
08:00 +Jerzy Pietranis (8rocz)
10:00 Za Ojczyznę w 101 rocz. Odzyskania Niepodle-
głości
17:30 O błog. Boże, opiekę MB i zdrowie dla Scholasty-
ki Ziniewicz w 81 rocz. urodzin i dla rodziny
17:30 +Genowefa Macianis (1rocz)
17:30 +Helena +Ireneusz i z r. Rapczyńskich

WTOREK, 12 listopada 2019

06:30 +Józef Gerwel (gr)
08:00 Dziękczynna i o błog. Boże, opiekę MB i zdro-
wie dla Zofii i Kazimierza Andrukanisów w 64
rocz. ślubu i dla rodziny
08:00 +z r. Baranowskich, Matulewiczów, Czakisów i
Bałulisów
08:00 +Krzysztof Jodzis (10mc)
08:00 +Helena Wabół

08:00 +Witold Wydro (10roc)
 17:30 +Stanisław Jurkiewicz (2mc)
 17:30 +Andrzej Krzemiński (11mc)
 17:30 +Jadwiga +Tadeusz +Andrzej +Roman
 i z r. Krzywińskich
 17:30 +Alicja +Maria +Franciszek Tujakowscy

SRODA, 13 listopada 2019

06:30 +Józef Gerwel (gr)
 06:30 +z r. Namiotko, Ludorf i Miszkiewicz
 08:00 +Dorota Andrulewicz
 08:00 +Bernard +Helena +Antoni Wydro
 08:00 +Bernard +Zofia Biziewscy
 17:30 +Regina Ziniewicz (miesiąc od pogrzebu)
 17:30 +Zdzisław Sikorski (19roc)
 17:30 +Anna Palanis (3roc)
 17:30 +Sabina Bielewicz (11mc)

CZWARTEK, 14 listopada 2019

06:30 +Grzegorz Jasiński (26roc)
 08:00 +Jadwiga Madejska (miesiąc od pogrzebu)
 08:00 +Anastazja Luto (5mc)
 08:00 +Jan +Anna +Alfons Niewulis i z r. Wydrów
 08:00 +Jan Milewski +Władysława +Józef Letkiewicz
 17:30 +Józef Gerwel (gr)
 17:30 +z r. Miszkiewicz, Kisielewskich i Niewulisów
 17:30 +Irena Urbańska (5roc) +Józef +Zdzisław
 +Henryk +Stanisława Żytkowska +Józef

PIĄTEK, 15 listopada 2019

06:30 +Stefan Dąbrowski (11mc)
 08:00 +Józef Gerwel (gr)
 08:00 +Piotr (16roc) +Jan Wiźlański
 +Anna +Leon Werelich
 08:00 +Franciszek +Czesław Awramik
 08:30 Egzekwie: +Jadwiga (30roc) +Zygmunt (5roc)
 +Tadeusz Żegarscy

17:30 O bóg. Boże, opiekę MB i zdrowie dla Wandy
 Kujawskiej i dla rodziny

17:30 +Renata Myszczynska
 17:30 +Józef (11roc) i z r. Ziniewiczów
 17:30 +Romuald Fiedorowicz (4mc)

SOBOTA, 16 listopada 2019

06:30 +Józef Gerwel (gr)
 08:00 +Józef Czakis (9mc)
 08:00 +Eugenia (3roc) +Józef Werelich
 08:00 +Anna (5roc) i z r. Liszewskich Salomona Ichlas
 (5roc) +Leon (22roc)
 08:00 +Waldemar Budowicz (1roc)
 09:00 Egzekwie LT: +Józef Jancza (1roc)
 17:30 Dziękczynna i o bóg. Boże, opiekę MB i zdrowie
 dla Mariana i Bronisławy w 45 rocz. ślubu i rodziny
 17:30 +Antoni Uminowicz (9mc)
 17:30 +Zenon i z r. Kisielewskich, Niewulisów i Miszkiewiczów
 17:30 +Marianna +Wacław +Stanisław Turowicz

NIEDZIELA XXXIII ZWYKŁA, 17 listopada 2019

07:00 +Stanisław Motuk i rodzice
 08:30 Dziękczynno-błagalna za Annę Raglis w 81 rocz
 urodzin i Pawła Raglis w 21 rocz urodzin
 10:00 +Paweł +Witold +dziadkowie
 10:00 +Stefan +Leokadia Kaufman
 11:30 +Marta Staniewicz (18roc)
 13:00 LT: +Helena Światłowska (7mc)
 13:00 LT: +Vytautas Bvračiuskas (1roc)
 13:00 LT: +Aldona +Aniela +Franciszek Stankiewicz
 +Vitalis +Aniela Markiewicz
 17:30 Dziękczynna za zebrane plony i o bóg. Boże,
 opiekę MB dla parafian z Daniłowicz
 17:30 +Józef Gerwel (gr)

OGŁOSZENIA DUSZPASTERSKIE

Spotkanie Chrystusa z Zacheuszem przypomina nam, że nie wystarczy tylko odwrócić się od zła, ale trzeba całym sercem zaangażować się w czynienie dobra. Niech to niedzielne przesłanie przyświeca nam na drogach nowego tygodnia.

Trwa miesiąc naszej modlitwowej pamięci o wiernych zmarłych. Przypominamy o możliwości uzyskania łaski odpustu zupełnego za zmarłych, za pobożne nawiedzenie cmentarza i modlitwę za zmarłych do 8 listopada włącznie, przy spełnieniu zwyczajnych warunków odpustu.

Naszą modlitwę za zmarłych polecamy w wypominkach. Przez cały miesiąc przed wieczorną Mszą św. modlimy się za zmarłych, których imiona wypisaliśmy na wspominkowych kartkach. Przyjmujemy również na wypominki roczne - w każdą niedzielę przed sumą jest modlitwa za tych zmarłych.

Dzień Solidarności z Kościołem Prześladowanym obchodzić będziemy w niedzielę, 10 listopada. To okazja do szczególnej pamięci i modlitwy w intencji chrześcijan prześladowanych na całym świecie. Przy kościele będzie zbiórka ofiar na pomoc Kościołowi Prześladowanemu, zwłaszcza w Syrii i na Bliskim Wschodzie.

Zokazji 101. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości pragniemy polecać Bożej Opatrzności losy naszej Ojczyzny, nasz Naród i rodaków rozsianych na całym świecie. Msza Święta w intencji Ojczyzny w Święto Niepodległości będzie 11 listopada, w poniedziałek o godz. 10.00. Następnie przejdziemy w uroczystym marszu pod Pomnik Sejneński, zatrzymując się przy ważnych dla nas miejscach i składając kwiaty, a zwieńczeniem będzie akademii patriotyczna w Ośrodku Kultury. Do bazyliki zapraszamy jak najliczniej: pocztę sztandarową, rodziców z dziećmi, młodzież, nauczycieli i tych, którym Ojczyzna jest drogą. Otaczać ją naszą modlitwą, tych, którzy dbają o jej rozwój i pomyślność to nasz obowiązek.

Bóg zapłać wszystkim ofiarodawcom i darczyńcom naszej Parafii składającym ofiary na przeprowadzone w tym roku remonty naszej Bazyliki - zakończony remont elewacji świątyni i trwający jeszcze remont ołtarza głównego. Jest już nowa kolorystyka, pozostaje jeszcze złożenie ołtarza, ale to w 2020 roku. Wkrótce ruszy także remont naszego klasztoru, który docelowo będzie miejscem Muzeum Kresów Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Właśnie została podpisana umowa z MKiDZN w realizacji tego zadania.

SEJNY POD KRZYŻEM

14.09.2019

Polska pod Krzyżem - takie hasło towarzyszyło w tym roku wielkiej akcji związanej z okazaniem świadectwa wierności Krzyżowi, który jest znakiem wiary i zbawienia. My również włączyliśmy się w tę akcję. Rozpoczęliśmy Koronkę do Bożego Miłosierdzia przed Ratuszem o godz. 15.00, a po wieczornej Eucharystii, z krzyżem na ramio-

nach poszliśmy ulicami naszego miasta z rozważaniami Męki Pańskiej wpisanej w nasze współczesne życie i modlitwą za Polskę, nasz Naród, naszą Parafię, rodziny, dzieci i młodzież. Całość nabożeństwa przygotował ks. Krzysztof z parafialnymi wspólnotami. Było to ubogacające i piękne przeżycie.

Foto Emilia Gryguć

MATKA BOSKA OSTROBRAMSKA

Dziś przedstawiamy szczególnie dla historii Polski i Litwy obraz Matki Boskiej Ostrobramskiej. Historia obrazu i jego kultu była wielokrotnie omawiana w „Siewcy”, a w tegorocznym 257 numerze, poruszyliśmy przy okazji obrazu Salvatora Mundi, kwestie dotyczące symboliki obrazu. Stąd chciałbym tym razem skupić się na kwestii pochodzenia obrazu i narosłych wokół tego tematu licznych mitów.

Pochodzenie obrazu Matki Boskiej Ostrobramskiej było historycznie wielokrotnie fałszowane i naginane do politycznych celów. Informacje o bizantyjskim pochodzeniu obrazu były wykorzystywane przez Rosjan w celu uzasadniania procesu rusyfikacji Litwy. W opozycji powstały z kolei inne teorie mówiące o czysto słowiańskim rodowodzie obrazu. Do czasu konserwacji obrazu w 1927 – historii nie były oparte o rzetelne metody naukowe. Udokumentowanym faktem jest, że obraz Matki Bożej Ostrobramskiej pierwotnie był dyptykiem malowanym przez tego samego artystę. Jeden z obrazów to Matka Boska Ostrobramska a drugi przedstawia Chrystusa Salvatora Mundi („Siewca” nr. 257). Nie sposób zatem traktować obrazu samodzielnie ale jako wzajemnie uzupełniającą się parę obrazów. Analogiczne obrazy znajdują się w kościele Bożego Ciała w Krakowie oraz w kościele w Tarnowie Pałuckim z 1639 roku. Może to wskazywać, że autorem jest ten sam malarz – Łukasz. Najnowsze badania wskazują, że pierwowzorem zarówno dla pary obrazów z Krakowa jak i Wilna są obrazy Martina de Vosa (1532 – 1603), zrealizowane

w dwóch wersjach różniących się układem rąk. Wersja ze skrzyżowanym rękoma Maryi stała się pierwowzorem dla obrazu wileńskiego. Oryginalne obrazy były rytowane przez: Hieronima Wierixa, Thomasa de Leu, oraz autora anonimowego i już jako odbitki miedziorytnicze trafiły do Rzeczypospolitej. Osoba Martina de Vosa będącego

niderlandzkim italianistą tłumaczy dlaczego część historyków sztuki znajdowała w obrazie ostrobramskim cechy malarstwa włoskiego oraz niderlandzkiego. Nie dysponując dokładnymi zapisami historycznym możemy przyjąć, że obraz ostrobramski został namalowany w stylu manierystycznym na podstawie obrazów miedziorytniczych w latach 1620 – 1630.

Po tej sporej dawce, suchych informacji historycznych, chciałbym zakończyć dzisiejszy felieton autentyczną opowieścią. Antoni Gołubiew przytaczał monolog wileńskiej prze-

kupki o wyższości Matki Boskiej Ostrobramskiej nad Częstochowską: „Może i prawda, że Matka Boża ta sama. Ale różnica taka jest: nie pójdziesz do tutejszej jak do naszej. Każdy zrozumie, że taka rzecz niemożliwa ... Do naszej Ostrobramskiej polecisz, wypłaczesz się, wypowiesz wszystko jak kobieta kobiecie, duszę całą otworzysz. A u tej Częstochowskiej na ręku siedzi malutki Jezusik, patrzy swoimi oczkami i każdziutkie słowo pod słuchuje – to i dyskrecji żadnej nie ma. A jeszcze Królowa Polski – ciż z królową będziesz gadał bez nijakiej żenady?”

Marcin Błaszczuk